

ezen tárgyra nézve az ellenség' Kommandánsával. Szándékomat, melly fzerént regulámmá választottam; méjj halgatás által vetni el magamról a' hamis vádat, nem változtatnám: hanemha szükségesnek találnám ez alkalmatossággal meg-erössíteni a' köz-vélekedést ezen hiba ellen. Minek-okáért jelentem, hogy én olly feltételekhez, ingyen se' közelítettem, mellyek meghaladják az én hatalmammat, és a' mellyekre, gyalázat, 's a' Tsászári Seregek' kárára nélkül nem lehetett volna reájok állani: következésképpen, hogy az egész hír tsupán némelly rossz szándékú Emberek' találmánnya, a' kik igyekeztek fzemélyes okokra nézve meg-vesztegetni a' köz-vélekedést, vagy önnön gondolatjaiknak közre-botsátása által, tekintetet akartak fzerzeni magoknak.

Nem tsudálokozom kevésbbé Azoknak fzemtelen vakmerőségén, a' kik nyomtatott Munkában jelentették, hogy Mi, *Mogunziának* fel-áldozása által akartuk megtartani *Mannheimot*. A' következés megmutatta, hogy soha sem vólt ok ezen két Erösségeknak megtartása eránt való kétségbe esésre, mellyek olly szükségesek a' Közjóra. *Mannheimban* Febr. 29-dikénn 1796.

Gróf *Wurmser* Feldmarsall.

Hamburgból Febr. 24-dikén: — „Az *Albis* vize' torkolatjához fzerentsésenn ér-

kezett egy tsapat Anglus hajó, *Doris* nevű Fregát' ótalma alatt, mellyenn egy része volt a' Tsászári Sereg' tartására költsön ajánlott három millió font sterlingnek, nagy summa kész-pénzben. "

Brüsszelből Febr. 19-dikénn: — „A' *Gemappe* körül el-fogattatott fegyveres Pártosok közzül agyon lövettetett egy itten tegnapelőtt. Nem tagáda ezen Szereintsétlen, hogy Ő, bé-esküdt a' Tsászári Felség' hívségére, *Lupoigne* Károlynál, ki magát, Ő Tsászári Felsége' szolgálatjában lévő Kapitánynak és a' *Belgyiomi Sereg'* Kormányozójának nevezi: és nem tsak fenyegetődzik, hogy Ő is vissza adja a' költsönt, ha az ő Seregéből el-fogattattak halállal büntettetnek; hanem buzdítja is a' *Belgákat* igen hathatós ki-fejezésekkel, hogy kellyenek fel 's fogjanak fegyvert. Ő — *úgymond* — alkalmas helyet fog ki-mutatni Nékiek, a' hová össze-gyülekezhessenek. Ezenn elő-adott fenyegetést és buzdítást magokban foglaló nyomtatott tzedulák minden úttzákban fel voltak raggatva, 's el is szórattak itt nagy bőséggel, egynehány napokkal ez előtt. A' Belső-hátorságra-ügyelő Kormányfzék vátig igyekezett végire jární: kik lehettek az említett Tzeduláknak el-terjesztői: de nem tsak ebbéli igyekezete lett haszontalan; hanem azt se' gátolhatta meg, hogy azolta is min-

dennap hasonló nemű tzedulák ne légyenek közönségesekké.

Spira (Speyer) Városából Febr. 26-dikén: — „Ezekbenn a' napokban egy *Frantzia* Generális, barátságos beszéllgetésbe ereszkedvén a' szélső tanyáknál egy Tsafzari seregbéli Hufzár-Tifzttel, így szólott a' többek között: „Ha még meg-újúl a' had: én bizonyos vagyok benne, hogy mi nem leszünk szerentsések. A' mi Seregeink átallyában meg-unták a' hadat; közönséges közöttök a' béketelenség: mivel a' Nép' Képviselői által egy hónapra más hónapra biztatgatódnak azzal a' reménységgel, hogy zsóldjokat tsengő pénzben kaphatják meg, 's most ismét első Május vagyon e' végre meg-téve terminusúl. Ha ez úttal se' fog tellyesedni az ígérét: úgy még nagyobb lesz a' béketelenség, annyival inkább, hogy nints többé semmi fenyték, mellyet ha fenn akar tartani a' Tifz: életét szerentsélteti. Ezen kívül mindenből fogyatkozást szenvedünk. Lovassaink nagyon szökdösnek.“

(A' vólt *Frantzia* Had-Minister *Aubert Dubayet*, *Konstántzinápolyi* Követté lett rendeltetésekor egy Írást botsátván a' Direktóriumhoz, meg-vallya abban maga is, hogy a' Seregeknél minden jó rend felbomlott vólt: hanem Ő — *úgymond* — helyre-allította azt. — Hogy azonban még

a' *Dubayet* után következett Had-Ministernek *Petietnek* is maradtak elég orvosolni való tárgyai: maga meg-mondja azon Írásában, mellyet Ministerré lett nevezetésekor, következő sorokbann intézett a' Direktóriumhoz: „Engedek — *ügymond* — a' Direktórium' kívánságának, 's el-fogadom a' Ministeri nyomos hivatalt, mellyet reám bízni méltóztatik. Jól tudom mennyi kötelességek légyenek ezzel egybe-köttetve: de igyekezni fogom azokat, ha magam meg-különböztetésével nem: mindazáltal batran tellyesíteni. A' Direktórium meg-várja én tölem, hogy a' ki-szolgáltatást hiba nélkül és gazdálkodva tegyem. Számot tarthat arra a' buzgóságra és készségre, mellyet fordítani fogok én a' vissza-éléseknek meg-támadására; a' Törvényeknek tellyesíttetésére; 's minden jobbításoknak elő-mutatására és sürgetésére, mellyek a' Szabadság' óltalmazóinak javával meg-eggyeztetethetők.)

A' *Rajna*-balmellyéki *Prusszus* Tartományokban, fel-függesztődött azon frantzia parantsolatnak végre-hajtatása, melly szerént nékiek is kellett volna egy részét fizetni a' tudva lévő erőltetett költsönnek. Okozta ezen fel-függesztését (suspendálását) a' szorossan ki-adott parantsolatnak, a' *Prussziai Király'* hathatós Jelenése, mellyet *Párisban* lévő Ministere *Sandoz-Rollin* által terjesztetett a' Fr. Direktó-

rium' eleibe: hogy t. i. a' *Bastleai* Kötés-
fzerént, tsupán Katonaságot lehet tartani
had' idejénn a' Fr. Nemzetnek, említett
Tartományai bann Ő Prussz. Felségének;
de egyébaránt az egész kormányozás, Ő
Felsege' kezébe jutott vissza: minekokaért
ha valami ellenkező történik ebben a' te-
kintetbenn a' Frantziák' részéről: úgy fog-
ja azt tartani a' *Prussziai* Király, mint jus-
sainak meg-sértetését; a' Kötésnek nyil-
vánvaló meg-rontását, és világos erőszá-
kot. — Ezen előadásnak valóságát, min-
den kétségen kívül valóvá teszi egy Le-
vél, mellyet a' *Prussziai* Király, önnön
kezével írt a' *Kliviai* Kormányfzékhez *Em-
merich* Városába, a' hol vagyon t. i. még
most is az említett Kormányfzék.

Königsberg (*Regiomontum*) Városából
írják, hogy az ott lakó *Kant* Philoso-
phushoz, meg-küldötte *Sieyes* Apátur *Pá-
risból*, a' *Frantzia* Igazgatás' formájának
mostani Intézetjét egy Levele mellett,
mellyben igen köteleöz ki-fejezésekkel ké-
ri a' *Frantzia* Nemzet' nevében *Kántot*,
az említett Intézetről való ítéletének ki-
nyilatkoztatására. — *Kánt*, jelentést tett
Berlinbe, 's meg-határozó parantsolatot
kért az eránt: mi tévő legyen?

A' *Courier du Bas Rhin* nevezetű,
Prusszus Birtokbéli Újság, melly most *Wé-
selben* nyomtattatik, azt írja, hogy egy
Kurír a' ki *Párisból* indult, *Wéselenn*

által Febr. 23-dik napján ment *Berlin* felé. Írja azt is, hogy nem messze legyen a' Békesség, mellynek említi is némelly kondícióit: hogy t. i. Anglia mind vissza adja kevés héjjánn, a' mit nyert; és a' *Frantzia* Közönséges-Társaság, *Belgyiom*-ból tsak egy részét tartja meg *Ausztriai-Flandriának*. *Frigyes-Belgyiom* vagy *Batávia*, Mástól nem függő Közönséges-Társaságot fog formálni az *Arausiói* Hertzegnek mint Örökös-Helytartónak óltalma alatt. Szabadságokban fog állani a' *Batavusoknak*, olyan igazgatás' formáját állítani fel magok között, a' millyet legjobbnak ítélnék: de ki megy elébb közzülök a' *frantzia* Katonaság. *Ausztria*, egy részt kap *Baváriából*; a' *Palatinátusi Választó-Hertzegnek* fognak adódni: *Jülich*; *Lüttich*; és *Limburg* Tartományok; a' *Hesseneasseli* Landgráf, *Választó-Hertzeg* gé tétetődik 's a' t. — Egy *Frankfurti* Levél, tsudálható dolognak írja, hogy a' *Wéseli* Újság olly feltételét említheti a' Békességnek, a' melly szerént *Jülich* Tartománya a' *Palatinátusi* Hertzegségnek fogna adódni. — A' tulajdonképpen úgy nevezett *Jülich* Hertzegség t. i. tulajdona most is a' *Palatinátusi* Hertzegnek: és az azzal hajdan egybe-köttetve vólt Tartományok közzül is a' *Bergi* Hertzegség: a' *Cleve* (*Klíviai*) Hertzegség pedig, *Mark*

és *Ravensberg* nevű Grófságokkal együtt,
a' *Prussziai* Királyé.

Olasz - Országból. —

Génuából Febr. 19-dikénn: — „A' *Frantziák* nagyobbra akarják nevelni az idén *Lovas-Katonáiknak* számát, a' tavalynál. Egy *Fourbon* nevű *Frantzia* Generális is érkezett a' *Genuai* tenger-mel-lyékre, ki az ott fekvő *Frantzia* Sere-*nek* jobb rendbe-fzedése végett küldette-*teit* *Párisból*, a' *Direktórium* által. Már hozzá is fogott a' reformáláshoz, el-ereszt-*vén* némelly *Tiszteket*, 's másokat tévén *helyekbe*. Ezen változó időkben, sokfé-*le* betegség uralkodott a' *Frantzia* *Katonák* között, úgymint a' kik szinte tulajdonkép-*pen* való *Nadrágtalanok* voltak; sőt nem *csak* *Nadrágtalanok*, hanem átallyábann *szóllván*, *Ruhátalanok*. Már most min-*denfelé* *szükségek* kezd pótolódni, *Nizza* felől.

Májlánd (Mediolánium) Városából Febr. 20-dikénn: — „Egész *Pedemon-*ziumban** nagyon szedik a' *Katonákat*. A' *muníziókkal* 's egyéb *hadi-készületekkel* *rakott* *szekerek* egymást érik *Alessandria* *Vára* felé. *Aqui* *Városa'* tájjékánn négy *ezer* *ember* fog *kordont* *húzni*: *Cairo'* és *Ormea'* *mellyékeinn* is ugyan annyi. — *Ide* *ezeröttszáz* *Huszárokat* várunk *Tirolis-*

ból, kikkel egyesülvén a' már ezenn a' földön lévő több Hufzárság, Mártziusnak 20-dikánn a' szélek felé fog indulni. Egyéb Katonaságoknak is meg van parantsolva, hogy Mártz. 10 dik napján el hagyván téli quártélyyaikat elébb nyomúllyanak. “

Nagy - Britanniából. —

Londonból Febr. 16-dikánn: — „*Ámérika-mellyéke* felé ismét indultak szállítóhajók — *szám szerént negyvenen* — indultak a' *Corki Kikötőhelyből.* “

Frigyes - Belgyiomból. —

Hágából Febr. 21-dikénn: — „A' Fő-Kormányfzék egy Hirdetményt tett közönségessé, mellybenn első Mártzius volt ki-fabva a' Nemzeti-gyülés' Üléseinek el kezdődésére: de a' *Hollandiai* Rendek, elégségesnek ítélték a' végre, hogy t. i. el kezdődhessenek a' Nemzeti-gyülés' Ülési, nyóltzvan Deputátusoknak együtt létét. Ebbéli ítéletéhez és kívánságához *Hollandia'* Rendjeinek, tartozott alkalmaztatni magát a' Fő-Kormányfzék, újj Hirdetményében. Tellyes lévén immár az említett szükséges szám: 25-dik-Februáriusban lessz talán az első Nemzet-gyülési Ülés. “

Luzac Prófeffzor, a' ki közönségesen tanította *Lejdában* a' Hazai Históriat, 's egyfersmind a' *Lejdai* Frantzia Újságot is írta, mellyel a' Revolútzio előtt nagy ked-

vességet nyert minden frantziáúl értő okos Olvasók előtt: Hazája' mostani Igazgatói előtt nem szerezhett magának kedvességet, 's el-vezette Prófesszori hivatalát.

Frantzia-Országból. —

Strafsburgból Febr. 22-dikénn: —
„Mostanság egy Írást raggattak itt fel éjtszakának idején, illy tzím alatt: *Adresse de 83 Départemens aux soldats français.* (A' Közönséges-Társaság' 83 Osz-tályaainak, a' *Frantzia* Katonákhoz intézett Jelentése). Ezen Írásban buzdíttatik a' Katonaság, hogy ne az *Ausztriaiak* ellen forgassa többé fegyverét; hanem fordítsa a' belől lévő Terroristák (Rettegettök) ellen, kik a' valóságos ellenségei Önéki.“

Pichegru Vezért *Párisba* várták Febr. 21-dik napján. Oda szóllította a' Direktórium *Scherer* Generálist is *Olasz-Országból.*

Olly hír futamodott vólt, hogy a' hadra ki-íratott első rendbéli Ifjak nem lévén elégségesek, a' második klaffzisúak is parantsolatot vettek az indulásra. Ezt a' hírt közönségesen meg-tzáfoltatta a' Direktórium, a' Belső-bátorságra-ügyelő Minister *Merlin* által.

A' *Párisiakhoz* egy Hirdetményt intézett a' Direktórium, mellyben jelenti, hogy a' Közönséges-Társaság' Magazínjaiban

több vagyon egy hónapra való fizetnél. Inti Hirdetménye' végénn a' Lakosokat, azonn a' Rendelésen való meg-nyugovásra, melly szerént a' kenyér és hús-portzióknak óltsó árron való ki-osztatása félbe-szakad. Erre a' Rendelésre — *úgymond* — annak meg-gondolása is nagy indító okúl szolgált Ő nékie, hogy ha még tovább is tartott volna az említett ki-osztatás: mindég nevededett volna *Páris'* Lakosainak száma, melly, most is meghaladja az előbbenit százötvenezerrel.

A' Papiros-pénzek' készítésére szolgált eszközök, Febr. 19-dik napján reggel, *Párisnak Vendom* nevű piattzán, közönségesenn össze-törettetek: 's ugyan akkor 890 millió lívernyi Papiros-pénzek is égettettek el, mellyek az erőltetett költsönözés által kerültek vissza a' Közönséges Társaság' kasszájába. Ezek, a' már hasonló útonn elébb bé-került 's el-égettetett Affzinyátokkal együtt többet tesznek — a' *Direktórium'* előadása szerént — ezer milliónál: következésképpen, a' mi papiros-pénz még forgásban vagyon: nem téfszen egészen harmintzkilentz ezer millió lívernyit is.

A' *Direktórium'* rendelése szerént, egy font marhahúsnak az árra, papiros pénzben, száznegyven líver; tsengő-pénzben pedig tizenkét szól, az az fél líver és két

szól; minthogy hűz szól vagyon egy lí-
verben.

Azért járják a' *Párisiak* olly számo-
sann a' Teátromokat: minthogy a' leg-el-
ső hely se' drágább azokban százötven lí-
vernyi papiros pénznél.

Februárius' eleitől fogva, fenn áll az
új Bank (vagy a' mint közönségesen ne-
veztetik Magyarúl: *Bankó*) *Párisban*.

Elegyes Tudósítások.

A' Török Birodalomhoz lett vissza-ju-
tásánn *Novinak Dubitzának és Berbírnek*,
nem soká örvendhettek annak ősi Lako-
sai: mert tsak hamar értékre adódott a'
Tsáfzár' nevébenn, hogy különös nagy ke-
gyelméből a' Nagy-Úrnak, meg-tarthatják
ugyan előbbeni lakhelyeiket és földjeiket:
de úgy, ha váltság-pénzt fizetnek Ő Nagy-
Uraságának, úgymint a' ki újjonnan szer-
zette vissza az ő el-veztett birtokaikat.
A' *Novi- és Dubitzabéliek* le is fizették
már a' reájok ki-vetett váltság-pénzt: de
a' *Berbírieknek* nehezebb a' sorsok, azonn
okból, mivel el hagyták a' magok Várát.
Harmintzezer piázftert ajánlottak már vál-
tságúl; de ezen summát kissebbnek talál-
ták a' Kommisszáriusok; hogy sem mint
az eránt jelentést tehetnének *Konstántzi-
nápolyba*. Attól a' naptól számlálva, mel-
lyen el hagyták önnön Várokat, egészen

addig, a' midönn vissza nyerte azt a' fényes Porta: nem járt ki a' zsóldjok is a' *Berbirieknek*. A' vóltt Kömmendanssok Kapitány *Salih-Begh Travnikban* raboskodik.

E' szerént most ismét van alkalmatos-sága a' *Stíriai Poétának*, Verseket, de már most síralmasokat, írni a' *Berbríekre*, kiket a' Török had' alkalmatosságával, honnyokból lett magok ki-lopásáért, illy mester-séges roffzaságú Versekkel nevettegett ki: *Ecce superlainos Bosnensi in Berbire Tirkos!*

Rumplunt ex Patria ferschonis Kuglibus urbe.
Linguentés vacuum sine geld sine pulvere nestum
O' tibi terfainos, supradetta in Berbire Tirkos.!

A' *Velentzei Közönséges-Társaságról* egy derék Könyv jött ki 1792-dik esztendőben, *Memoires historiques et politiques sur la Republique de Venise* titulus alatt. Ez a' Munka, igen rostállya a' *Velentzei* intézete-
ket: de éppen azért nem is jöhetett ki több belöle két Darabnál, mert az Író, ámbár a' nagyobb tífztségek közzül egyet viselt vala *Velentzében*: kéntelenítetett mindazáltal el hagyni Hazáját, és Német-Ország-nak egy szegeletében keresni menedékhe-lyet: a' hol ízinte utólsó szükségre jutott, 's még élete sintsen bátorságban Üldözöi előtt.

Magyar Ország.

Pápáról Mártz. 6-dikánn: — „*Csernel* Kapitány Úr, ki a' múltt héten hala

meg Kőszegen, hagyott az ide való Reformátá Oskolának, egy szép, és válogatott Könyvekből álló Biblióthékát, 's fenn-tartására ezer forint tőke-pénzt.

Béts.

A' Földi-bodza' ki-írtásáról fel-tett Jutalom-kérdésre nézve, érkezett már hoz-zánk egy betses Levél, mellyből ennyit közlünk is: „Huzzonöt esztendőig viseltem a' Tifzttartói hívatalt; melly esztendők között egyben, nevezetesen 1775-dikben; midőn a' keverő-szántást tétetném: tapasztaltam, hogy egy Tag-földnek jó közép darabja, egész hozót formán rakva volt földi-bodzával. Kívánvanni ezen ártalmas tenyészetet ki-vezteni, szemes vígyázásom alatt olly méjjen esztettem néki az ekéket, hogy azt tövestől fel-fordíttathassam. Lett is haszna ebbéli iparkodásomnak: mert valamelly földekét akkor kevertettem: ott többé ezen kártékony plánta meg nem fogant. Más Tagokban is tettem hasonló próbát: de különböző szerentsével: mert a' tövestől ki-vettetett dudva ismét ki-hajtott; 's még tenyészőbbé lett. Igyekeztem minden módonn; hogy ezen különbségnek okát ki-nyomozhassam. Végre; a' héti rendelésekről szólló Jegyző-laistromomat vettem elő, hadd láthassam belőle azt a' napot, mellyen olly jó fogaratja lett a'

méjj ízántatásnak: Reá találván a' keresett napra: több rendbéli próbákat tétetem azon, még pedig különböző helyeken: nem tsak ízántatás, hanem ásatás és kapáltatás által is: és mindenütt ugyan azon hafzonnal, mint a' minémű vólt a' leg-elöl említett próbám. Ide járúl még más tapasztalásom is: hogy t. i. a' melly réteken valamelly harafztos nevendék újfatsemeték, akár gyökérből, akár forgásból, vagy a' szelek által oda ízératott magokból tserdülyenek: ha az általam meg-jegyeztetett napon kaszáltatnak, vágattatnak vagy írtatnak ki: meg-halnak, 's többé nem hajtanak. Valakik az én példám szerént vélek közlött tapasztalásaimat próbára vonták: jutalmát vették.

(A' szükséges idő-tzikkelyt nem nyilatkoztatta még ki a' Levélírója, de meg-ígérte annak bizonyos feltétel alatt való ki-nyilatkoztatását.)

A' Magyar Udvari Kantzellária mellett munkálódó Udvari Ágens Uraknak száma eggyel ízapórodott, *Nefztorovits* Úr' ízeméllyében, ki ennekelőtte, Cancellistai hívatalt folytatott a' Magyar Cancelláriánál.

A' Tudományoknak és Szép-Mesterségeknek jeles Mívesei, nem tsak annak a' Tartománynak hafználak, a' mellyben élnek: hanem az egész Világnak. Ez

az oka, hogy minden Naggyai is a' Világnak, a' kik vóltaképpen tudják a' Tudományoknak és Szépmesterségeknek hasznát betsülni, meg-szokták jutalmaztatni azoknak munkás Gyarapítóit, önnön birtokaiknak határain kívül is. A' Ts. K. Udvar' néhai nevezetes Kapellmeisterének (Muzsikai nőiák' Készítőjének) *Mozart*nak szerentsétlen Özvegye, sok kegyelmeivel él *Bétsbenn* a' Fels. Udvarnak: most *Berlin*be menvén egy időre, ott is nagy Jóltévőjét találta a' Királyban, úgymint a' kitől több rendbéli más jótéteményeken kívül azt is ki-nyerte, hogy a' nagy Opera-házban maga hasznára nem tsak el-jádzattathassa a' *Clemenza di Tito* (*Titus' kegyelmessége*) nevezetű Énekes játékot; hanem az Udvari Muzsikusokat is ki-rendelte az Özvegynek ebbéli szolgálatjára, egy kegyelmes Írásában, mellybenn így fejezte ki magát a' többek között: „Valóságos gyönyörűségére szolgál Ő Felségének, *Mozart* Özvegye' kívánságának tellyesítése által megmutatni azt: melly igen betsülte az ő meghóltt Férjének talentómát, és fájlalta, hogy a' mostoha környülállások meg-gátolták Azt, a' maga szép Munkái' gyümöltseinek bé-fzedhetésébenn.

